Συνέντευξη Γιάννη Καλπούζου στο protevousa.gr

December 11, 2014

Συνέντευξη Γιάννη Καλπούζου στο protevousa.gr

Την Κυριακή 14 Δεκεμβρίου στην αίθουσα του Συλλόγου Ηπειρωτών Σύρου ο γνωστός συγγραφέας, ποιητής και στιχουργός με καταγωγή από την Άρτα, Γιάννης Καλπούζος, σε συνεργασία με το βιβλιοπωλείο ΣΕΛΕΦΑΪΣ, θα παρουσιάσει το νέο του μυθιστόρημα «Ο,ΤΙ ΑΓΑΠΩ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΟ ΣΟΥ» (εκδόσεις Ψυχογιός). Εμείς, σε συνεργασία με τον εκδοτικό οίκο φροντίσαμε να του πάρουμε μια πρώτη συνέντευξη ως πρόλογο αυτής της παρουσίασης.

Protevousa.gr: Αφού πρώτα σας ευχαριστήσουμε κ. Καλπούζο για την τιμή που μας κάνετε να μας παραχωρήσετε την παρούσα συνέντευξη και αφού βεβαίως σας καλωσορίσουμε στην πρωτεύουσα του Νοτίου Αιγαίου, να καταθέσουμε ως δικό μας πρόλογο, τη γεύση και την επιθυμία που μας γέννησε η ανάγνωση της αρχής του βιβλίου: Ξεκινάμε με την εμφάνιση μιας μυστηριώδους κοπέλας σε ένα καφενείο της Άρτας, και είναι τόσο προσεκτικά δομημένη η περιγραφή της σκηνής ώστε να μας αφήνει την αίσθηση ότι το βιβλίο θα γεννήσει και θα αποκαλύψει πλήθος ιστοριών στις οποίες (λόγω τίτλου) πρωταρχικό ρόλο θα παίξουν έντονα συναισθήματα όπως ο έρωτας. Είναι σωστή η εντύπωσή μας αυτή;
Γιάννης Καλπούζος: Απολύτως. Το μυθιστόρημα πραγματεύεται ως θέμα και το μεγαλείο του έρωτα και της αγάπης, που μεταβολίζονται στο κείμενο σε λογοτεχνικό καρπό. Το συναίσθημα παλεύει διαρκώς με τη λογική, τη διαμορφωμένη ηθική μέσα από παραδοσιακά πρότυπα και νοοτροπίες, καθώς και με τον ασφυκτικό κλοιό των στερεοτύπων και του ριζώματος που εισχωρεί βαθιά μέσα μας και ακούει στις λέξεις-έννοιες μάνα, πατέρας, οικογένεια, κοινωνικός περίγυρος. Ταραχώδεις εξελίξεις και συνεχείς ανατροπές αναμένουν τους αναγνώστες και τους ήρωες του μυθιστορήματος στις σελίδες του. Όσο για τον τίτλο, έρχεται να συμπυκνώσει την ερωτική πτυχή του μυθιστορήματος, καθώς μέσα σε έναν κόσμο όπου κυριαρχεί ο εγωκεντρισμός και η ιδιοτέλεια, η αγάπη και ο έρωτας μπορούν να μεταλλάξουν το "δικό μου" και να το κάνουν "δικό σου". Βεβαίως ο τίτλος προέρχεται από το γνωστό τραγούδι "Ό,τι αγαπώ είναι δικό σου", σε δικούς μου στίχους, σε σύνθεση του Χριστόφορου Γερμενή και ερμηνεία της Γλυκερίας.

Protevousa.gr: Οι πρωταγωνιστές ονομάζονται Άνδης και Θάλεια αντίστοιχα. Τυχαία επιλεγμένα

τα ονόματα ή αντιπροσωπεύουν κάτι με την έννοια ότι το Άνδης είναι αρχαίο ιλλυρικό όνομα, το δε Θάλεια το όνομα μιας εκ των 9 Μουσών;
Γιάννης Καλπούζος: Τίποτε δεν είναι τυχαίο σ' αυτό το βιβλίο. Το Άνδης παραπέμπει στον Άδη, στον Άδωνη, σ' έναν προηγούμενο ήρωά μου στο Άγιοι και δαίμονες τον Ανθία, ενώ είναι υποκοριστικό του Αρμάνδος κι εξηγείται στο βιβλίο πώς και γιατί. Η Θάλεια όντως προέρχεται από το όνομα της μούσας κι ό,τι αυτή σηματοδοτεί. Τα δυο ονόματα συμπλέκονται με σκοτεινές δυνάμεις και διλήμματα, την ομορφιά και την ασχήμια, τον καλό και τον κακό εαυτό μας, τον σαρκασμό και το παιγνιώδες και με όσα καθορίζουν έξωθεν τη μοίρα των ανθρώπων με στόχο να υποβοηθήσουν τη μυθοπλασία να ξεδιπλωθεί σε μια πορεία αυτογνωσίας των ηρώων ώστε να αποτινάξουν ό,τι αποχρωματίζει τη ζωή τους και ν' αντικρίσουν και να βιώσουν τη βαθύτερη ουσία της.

Protevousa.gr: Έχοντας διαβάσει μερικά αποσπάσματα του βιβλίου μας δίνεται η αίσθηση ότι εμπεριέχει και βιωματικά στοιχεία. Θα μπορούσαμε δεδομένου του ότι περιγράφει μια συγκεκριμένη εποχή για την Ελλάδα και τις διαφορές (μεγάλες ομολογουμένως) μέσα στις οποίες ζούσε (φτωχή επαρχία, αναπτυσσόμενα αστικά κέντρα) να δώσουμε στο μυθιστόρημα και το χαρακτηρισμό του ιστορικού;
Γιάννης Καλπούζος: Υπάρχουν ορισμένα βιωματικά στοιχεία στο βιβλίο, κυρίως όμως μεταφέρει το κλίμα, την ατμόσφαιρα, τις νοοτροπίες, τις συμπεριφορές, τον τρόπο σκέψης και έκφρασης των ανθρώπων στα χρόνια που διαδραματίζεται η μυθοπλασία του. Πέραν της ερωτικής πτυχής το μυθιστόρημα πραγματεύεται το κοντινό παρελθόν από τη δεκαετία του 1960 μέχρι το 1994 και με μικρές αναδρομές αγγίζει τα τέλη της δεκαετίας του 1940, ψηλαφώντας τις τόσες παθογένειες της σύγχρονης Ελλάδας. Συνάμα καταγράφονται ψήγματα ιστορικών πληροφοριών που ανάγονται σε πολύ παλαιότερες εποχές, ενώ στα πρόσωπα των ηρώων αντανακλούν οι λαβωματιές της πρόσφατης ιστορίας αλλά και τα σύνδρομα και τα κατάλοιπα αλλοτινών καιρών. Κατά συνέπεια μπορεί να χαρακτηρισθεί και ιστορικό μυθιστόρημα.

Protevousa.gr: Το μυθιστόρημα προσπαθεί να περάσει πολλά μηνύματα. Δεδομένης και της οικονομικής κρίσης που όλοι βιώνουμε, το σημαντικότερο από αυτά ποιο είναι;
Γιάννης Καλπούζος: Δεν μπορώ να εστιάσω σε ένα μήνυμα, καθώς το μυθιστόρημα επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις και καταπιάνεται με πλήθος θεμάτων. Πολλά από όσα συμβαίνουν στις σελίδες του, καθώς και οι ήρωες κτίζουν σαν κομμάτια του πάζλ μια αλληγορία για τις επιπτώσεις του εμφύλιου σπαραγμού στον τόπο μας. Αυτές τις επιπτώσεις τις θεωρώ και αιτία σε μεγάλο βαθμό για το σημερινό μας κατάντημα, όπως και τα κατάλοιπα παλαιότερων εποχών. Ως προς αυτή την κατεύθυνση το σημαντικότερο μήνυμα είναι η μάχη που πρέπει να δοθεί για την εσωτερική καλλιέργεια, ώστε να απαλλαγούμε από τα κακά που κληρονομήσαμε, να μάθουμε να λειτουργούμε με νηφαλιότητα και περίσκεψη κι όχι συνθηματολογώντας ή ρέποντας προς το ακατάσχετο και ανούσιο κουβεντολόι, να ανακτήσουμε την αξιοπρέπειά μας, να κτίσουμε μια δυνατή Ελλάδα και να πάψουμε μονίμως να θρηνολογούμε, να οδηγηθούμε σ' έναν κόσμο όπου η καλή αισθητική θα είναι ζητούμενο και να κατακτήσουμε τις ουσιαστικές ομορφιές της ζωής. Ειδικότερα για την Ελλάδα, να πάψει να είναι αυτό που αναφέρει ένας ήρωάς μου στο βιβλίο: «Αυτή είναι η Ελλάδα, μάγκα μου! Ρεμούλα, κομπίνες, μέσον, χαβαλές, κουβεντολόι και γεμάτος ο τόπος χαϊβάνια».

Protevousa.gr: Τι έχετε να δηλώσετε στους υποψήφιους αναγνώστες; «Προσδοκία μου να

λειτουργήσει ως αισιόδοξη πνευματική πτήση κόντρα στη συναισθηματική πτώση των καιρών μας», αναφέρετε σε ένα υπόμνημά σας. Αναλύστε μας λίγο την πρόταση αυτή.
Γιάννης Καλπούζος: Όντως θέλησα να γράψω ένα μυθιστόρημα που θα γεμίσει ψυχική ανάταση και φως τον αναγνώστη. Να λειτουργήσει ως αισιόδοξη πνευματική πτήση κόντρα στη συναισθηματική πτώση και στη μιζέρια των καιρών μας. Η αισιοδοξία προκύπτει μέσα από το παιγνιώδες ύφος του βιβλίου, τον σαρκασμό, τη λεπτή ειρωνεία, την περιπετειώδη κι ενίοτε κωμικοτραγική διαδρομή των ηρώων, τις πολλές ιλαρές στιγμές, το πάντρεμα του σοβαρού με το αστείο, τη διακωμώδηση νοοτροπιών, συμπεριφορών και του τρόπου διασκέδασης των Ελλήνων, τη λύτρωση που επιτυγχάνει στο τέλος, αλλά και γενικότερα μέσα από τη γλώσσα του, η οποία επιχειρεί να παρασύρει τον αναγνώστη σε μια μουσική συμφωνία του λόγου, ώστε να προκύψει η αναγνωστική ευφορία.

Protevousa.gr: Η παρουσίαση του βιβλίου σας θα γίνει στην αίθουσα του Συλλόγου Ηπειρωτών Σύρου. Εσείς ως γέννημα θρέμμα της Ηπείρου, τι έχετε να δηλώσετε για αυτή την πολύ όμορφη γωνιά της Ελλάδας μας, υπό το πρίσμα της διαχρονικής αντιμετώπισής της από το Ελληνικό Κράτος (η φτωχότερη Περιφέρεια όλης της Ε.Ε.)
Γιάννης Καλπούζος: Ο τόπος, οι άνθρωποι, η ιστορία και όσα βίωσα στην παιδική μου ηλικία στην Άρτα και στην Ήπειρο γενικότερα, μπόλιασαν την ψυχή μου. Ό,τι έκτισα στη συνέχεια συντελέστηκε πάνω σ' αυτό το πρώτο ακατέργαστο διαμάντι και παραμένω μόνιμα οφειλέτης στον γενέθλιο τόπο. Συνάμα είναι μεγάλη τιμή για μένα να με καλούν οι συμπατριώτες μου, όπως τώρα ο Σύλλογος Ηπειρωτών Σύρου. Όσον αφορά την αντιμετώπιση της Ηπείρου από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, δε νομίζω ότι διαφέρει και πολύ από την υπόλοιπη Ελλάδα. Οι ορεινοί όγκοι και οι τόσο δύσκολες συνθήκες την κατέταξαν στις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης. Όμοια είναι και η τύχη της Ευρυτανίας και άλλων ορεινών περιοχών. Το χειρότερο που έχει συμβεί, κι εκεί καταλογίζω τη μεγαλύτερη ευθύνη των κυβερνόντων, είναι ότι παρέμεναν αδρανείς όταν ερήμωναν τα χωριά μας. Σας παραθέτω ένα μικρό απόσπασμα από το βιβλίο, το οποίο αναφέρεται στο εν λόγω θέμα: «Ψυχή δεν κυκλοφορούσε στον στενό κεντρικό δρόμο της Γλυκόραχης και στα σπίτια δεν έβλεπε φώτα. Μονάχα λιγοστοί γέροι απόμεναν, καθώς η αστυφιλία είχε αποδεκατίσει όλα τα ορεινά χωριά. Τόσα θύματα, τρόπον τινά, δε μετρούσε κανένας πόλεμος. Γιατί περί ύπουλου πολέμου επρόκειτο, τον οποίο δεν αντιλήφθηκε ποτέ η πλειονότητα των εκπροσώπων της πολιτείας ή απλώς απέστρεψαν τα ιδιοτελή ομμάτιά τους και παραδόθηκαν αμαχητί στην εγκατάλειψη πλείστα όσα πάτρια εδάφη».

Protevousa.gr: Έχετε ξαναεπισκεφθεί το νησί μας και ποια είναι η γνώμη σας για αυτό; Επιπροσθέτως, ως άνθρωπος των γραμμάτων και γενικότερα του Πολιτισμού, θα θέλαμε να μοιραστείτε μαζί μας την άποψή σας για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2021. Ως γνωστόν, η Σύρος από το Νότιο Αιγαίο αλλά και τα Ιωάννινα από την Ήπειρο είναι δύο πόλεις από τις πολλές ελληνικές που θα παλέψουν για το χρίσμα. Ποια κατά τη γνώμη σας έχει περισσότερες πιθανότητες και γιατί;
Γιάννης Καλπούζος: Θα πρότεινα η Σύρος και τα Γιάννενα να μοιραστούν τον τίτλο της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης κι έτσι σ' ένα πάντρεμα του Κυκλαδίτικου και του Ηπειρώτικου πολιτισμού, σύγχρονου και παλαιότερου, να αναδειχτεί ο τόσο διαφορετικός και συνάμα ενιαίος πλούτος της Ελλάδας. Να διαφανεί το μπόλιασμα σε κάθε μορφή τέχνης και η συνέχεια του πανάρχαιου ράμματος του Ελληνισμού. Κατά τα λοιπά έχω επισκεφτεί ξανά τη Σύρο κι έμεινα γοητευμένος από τον τόπο, την ιστορία και τους ανθρώπους της. Μέσα από τις έρευνές μου για τα προηγούμενα βιβλία μου και ειδικότερα για το Άγιοι και δαίμονες και την Ουρανόπετρα, συναντούσα συνεχώς τη Σύρο μπροστά μου, καθώς εκεί έβρισκαν καταφύγιο πλήθη καταδιωκομένων Ελλήνων είτε την εποχή του 1821 από την Κωνσταντινούπολη και τη Χίο, είτε το 1897 όταν αναχωρούσαν χιλιάδες Θεσσαλών προσφύγων από τον Βόλο. Σ' αυτό, κατά τη γνώμη μου, οφείλεται κι ένα μέρος του τόσο ιδιαίτερου πολιτισμού της από την αρχιτεκτονική μέχρι τη μουσική του Βαμβακάρη. Η εικόνα που αποτυπώθηκε στον νου μου κατά την πρώτη μου επίσκεψη είναι ότι η Σύρος εγκιβωτίζει στο σώμα της όλη την Ελλάδα, την Μικρά Ασία, τη νησιώτικη αύρα, αλλά και τη Δύση. Όλα συνταιριασμένα αρμονικά στην αγκαλιά του Αιγαίου. Βεβαίως με τη Σύρο με συνδέει και η φιλία μου με τον Μάνο Ελευθερίου, έναν σπουδαίο δημιουργό, υπέροχο άνθρωπο και πανάξιο τέκνο της πρωτεύουσας των Κυκλάδων και του Νοτίου Αιγαίου.

Protevousa.gr: Σας ευχαριστούμε θερμά για αυτήν την πρώτη συνέντευξη προς το κοινό της Σύρου. Ραντεβού, την ερχόμενη Κυριακή όπου καλούνται όλοι οι βιβλιολάτρεις και όχι μόνο της Σύρου να γίνουν κοινωνοί του νέου σας μυθιστορήματος «Ο,ΤΙ ΑΓΑΠΩ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΟ ΣΟΥ».
Γιάννης Καλπούζος: Σας ευχαριστώ κι εγώ! Καλώς να ανταμωθούμε!
Ανάργυρος Δεναξάς